
Norma, kas liedz tiesnesim kā valsts amatpersonai būt par asistentu savas ģimenes loceklim ar invaliditāti, dzīvojot ar to nedalītā māsaimniecībā, neatbilst Satversmei

2016. gada 27. jūnijā Satversmes tiesa ir pieņēmusi spriedumu lietā Nr. 2015-10-01 „Par likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” 7. panta trešās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 110. panta pirmajam teikumam un 91. panta pirmajam teikumam”.

Apstrīdētā norma

Likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” 7. panta trešā daļa noteic amatus un nodarbošanās veidus, ar kuriem ir atļauts savienot valsts amatpersonas amatu (arī tiesneša amatu).

Augstāka juridiska spēka normas

Satversmes 91. panta pirmais teikums: „Visi cilvēki Latvijā ir vienlīdzīgi likuma un tiesas priekšā.”

Satversmes 110. pants: „Valsts aizsargā un atbalsta laulību – savienību starp vīrieti un sievieti, ģimeni, vecāku un bērna tiesības. Valsts īpaši palīdz bērniem invalīdiem, bērniem, kas palikuši bez vecāku gādības vai cietuši no varmācības.”

Lietas fakti

Konstitucionālo sūdzību ir iesniegusi tiesnese, kura dzīvo nedalītā māsaimniecībā ar savu māti, personu ar invaliditāti. Viņa uzskata, ka ģimenei ir tiesības izmantot valsts atbalstu asistenta pakalpojuma nodrošināšanai mātei. Šāds atbalsts atvieglojot ģimenes rūpes par personu ar invaliditāti.

Neatkarīgi no ģimenes locekļu skaita, ģimenes ienākumiem vai jomas, kurā persona nodarbināta, ikvienam esot pienākums rūpēties par savas ģimenes locekli ar invaliditāti. Persona, kura neņem tiesneša amatu, nepieciešamības gadījumā varot sniegt asistenta pakalpojumu savam ģimenes loceklim. Taču apstrīdētā norma tiesnesim noteiktā amatu savienošanas aizlieguma dēļ pieteikuma iesniedzējai neļaujot būt par savas mātes asistentu. Tādējādi tiekot pārkāpts Satversmes 91. panta pirmajā teikumā noteiktais vienlīdzības princips un Satversmes 110. panta pirmajā teikumā paredzētās tiesības uz ģimenes aizsardzību.

Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka tiesnešiem jābūt vienlīdzīgām tiesībām sniegt asistenta pakalpojumu ģimenes loceklim ar invaliditāti, dzīvojot ar to nedalītā māsaimniecībā.

Tiesas secinājumi un lēmums

Satversmes tiesa konstatēja, ka pieteikuma iesniedzējas juridiskais pamatojums izskatāmajā lietā ir identisks lietā Nr. 2015-10-01 sniegtajam pamatojumam. Tādējādi izskatāmajā lietā ir piemērojamas sprieduma lietā Nr. 2015-10-01 atziņas. [14]

Satversmes tiesa norādīja, ka tā jau vērtējusi apstrīdētās normas satversmību un atzinusi apstrīdēto normu par neatbilstošu Satversmes 91. panta pirmajam teikumam attiecībā uz tiesnesi, kam nepieciešams sniegt asistenta pakalpojumu savam bērnam ar invaliditāti. [16]

Satversmes tiesa atzina, ka izskatāmajā lietā pieteikuma iesniedzējas situācija pēc būtības neatšķiras, jo viņai kā tiesnesei ir tāds pats aizliegums sniegt asistenta pakalpojumu ģimenes loceklim, personai ar invaliditāti, dzīvojot ar šo personu nedalītā saimniecībā. Tādējādi, lai arī apstrīdētajai normai ir leģitīms mērķis – citu personu tiesību un demokrātiskas valsts iekārtas aizsardzība, pieteikuma iesniedzējas situācijā norma nav piemērota leģitīmā mērķa sasniegšanai. [17] **Līdz ar to apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 91. panta pirmajam teikumam.**

Satversmes tiesa norādīja, ka ģimenēm, kurās ir persona ar invaliditāti, paredzētā sociālā un ekonomiskā atbalsta sistēma ir pilnveidojama tādējādi, lai tiesnešiem kā valsts amatpersonām būtu iespējams saņemt valsts noteikto atbalstu. [18]

Satversmes tiesas spriedums ir galīgs un nepārsūdzams. Spriedums stāsies spēkā dienā, kad tas tiks publicēts oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis”. Sprieduma teksts ir pieejams Satversmes tiesas mājaslapā: http://www.satv.tiesa.gov.lv/wp-content/uploads/2015/10/2015-22-01_Spriedums.pdf.

Relīze sagatavota ar mērķi veicināt izpratni par Satversmes tiesā izskatāmajām lietām. Tā nav uzskatāma par nolēmuma daļu un nav saistoša Satversmes tiesai. Spriedumi, lēmumi un cita informācija par Satversmes tiesu atrodama tiesas mājas lapā www.satv.tiesa.gov.lv.

Līna Kovalevska

Satversmes tiesas priekšsēdētāja palīdze

Lina.Kovalevska@satv.tiesa.gov.lv

67830748, 29813216